

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Kocsis Ildikó Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Kocsis Ildikó ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt **Központi Igazságügyi Hivatal** (1116 Budapest, Hauszmann Alajos utca 1.) alperes ellen kárpótlási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében a Fővárosi Bíróság 2008. október 10. napján kelt 9.K.32.143/2008/6. számú ítélete ellen a felperes 7. és 8. sorszám alatt bejelentett fellebbezésére meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezés mellőzésével helybenhagyja

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az 1945. május 7-től 1945. július 1-jéig amerikai hadifogságba lévő ... (a továbbiakban: sérelmet szenvedett) 1945. júliusában tért haza Magyarországra. 2006. augusztus 15-én az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló törvényben meghatározott határidők ismételt

megnyitásáról és a kárpótlás lezárásáról szóló 2006. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Kpt. I.) alapján kárpótlás iránti kérelmet terjesztett elő szabadsága törvénysértő és igazságtalan elvonása miatt. Az igénybejelentéshez szolgáló adatlapon jogcímként az 1945. év február hó 19-től 1945. év szeptember hó 25-ig Dresdenben tartó munkaszolgálatot jelölte meg. Csatolta a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattár igazolását arról, hogy amerikai hadifogságban volt, és a saját nyilatkozatát, amely szerint 15 évesen hurcolták kényszermunkára a németországi Dresdenbe, innen került a keleti front közeledtével amerikai menekült táborba.

A sérelmet szenvedett keresetet terjesztett elő a kárpótlási kérelmét a Kpt.I. 1. §-ában meghatározott kárpótlásra jogosító jogcím hiánya miatt elutasító 5603558-1. számú alperesi határozat megváltoztatása iránt, melyben tanúnyilatkozattal alátámasztva állította, hogy kényszermunkára hurcolták, munkaszolgálatot teljesített.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A rendelkezésre álló iratok alapján azt állapította meg, hogy a sérelmet szenvedett nem az életüktől és szabadságuktól politikai okból jogtalanul megfosztottak kárpótlásáról szóló 1992. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Kpt.) 3. § c) pontja szerinti munkaszolgálat, hanem a németországi kényszermunka alapján kért kárpótlást, amely sérelem a Kpt.I. szerint nem tartozik a törvény hatálya alá.

Elsődlegesen az ítélet megváltoztatása, a kárpótlás megítélése, másodlagosan az alperes határozatának hatályon kívül helyezése és az alperes új eljárásra kötelezése iránt a sérelmet szenvedett terjesztett elő fellebbezést, amelyet a jogutód felperes fenntartott. Azzal érvelt, hogy a munkaszolgálat fogalmát a hadigondozásról szóló 1991. évi XLV. törvény 2. § c) pontja határozza meg, a munkaszolgálatot és a kényszermunkát jogszabály nem határolja el egymástól, ezért a két fogalom általános jelentést hordozó nyelvtani értelmezésével el lehet jutni ahhoz a következtetéshez, hogy a munkaszolgálat a II. világháború idején végeztetett kényszermunka. Ez azt jelenti, hogy az elszenvedett sérelem a Kpt. 3. § (1) bekezdés c) pontja alá tartozó munkaszolgálat volt, a felperesnek ezért kárpótlás jár.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében költség igény nélkül kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

A fellebbezés az alábbiak szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság által rögzítetteket a másodfokú bíróság az igénybejelentésben megjelölt jogcímmel pontosította azzal, hogy a csatolt igazolások alapján azonban a szabadságelvonás megállapítható jogcíme nyugati hadifogság volt. Az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy kárpótlásra jogosító jogcím hiányában a sérelmet szenvedett nem volt jogosult személyi kárpótlásra, kifejtett indokait a Fővárosi Ítéltábla az alábbiak kiemelésével osztja:

Annak a lehetőségét, hogy a sérelmet szenvedett kárpótlási igénnyel lépjen fel a Kpt.I. biztosította. A törvényhozó akarata szerint a kárpótlás iránti kérelem nem minden, a Kpt.-ben és egyéb helyen szabályozott, az élet elvesztése, illetőleg szabadságelvonás sérelmeként meghatározott jogcímen volt benyújtható. A Kpt.I. az elszenvedett sérelem orvoslását három esetben, a Kpt. 2. § (1) bekezdésének c) és d) pontjai, illetve a 3. § (1) bekezdésének c) pontja alapján tette lehetővé. Így, ha a sérelmet szenvedett kétségkívül a magyar hatóság, vagy hatósági személy politikai indíttatású önkénye miatt vesztette életét, illetve deportálás (2/A. §), vagy kényszermunka (2/B. §), ideje alatt halt meg. Továbbá, ha a II. világháború alatt (1941. június 27. - 1945. május 9.) faji, vallási vagy politikai okból teljesített munkaszolgálatot. A Kpt.I. szabadságelvonás címén tehát nem biztosított igénybenújtásra lehetőséget sem azok számára, akik deportálást, sem azok számára akik a kényszermunkát szenvedtek el. Így a sérelmet szenvedett erre vonatkozó kereseti előadása, és a fellebbezésnek erre vonatkozó érvei a kárpótlási igény kedvező elbírálását, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását nem alapozhatták meg. Egyebekben tévesen hivatkozott a felperes a munkaszolgálat és a kényszermunka azonosságára, a kárpótlási törvények a történelmi tények alapján a kettő között lényeges különbséget tesznek, mindegyik sérelmet külön-külön definiálják.

Szabadságelvonás jogcímen a Kpt.I. alapján kizárólag munkaszolgálat miatt volt kárpótlás igényelhető. A munkaszolgálat elszenvedésének tényét a kérelmezőnek kell bizonyítania. A Kpt.I. végrehajtásáról szóló 67/2006.(III.27.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése, az elsőfokú bíróság által is felhívott 1/2002. számú jogegységi határozattal összhangban kimondja, hogy az igény alapjául szolgáló sérelem elszenvedését és a jogosultság egyéb feltételeit a kérelmezőnek kell bizonyítania. A csatolt tanúnyilatkozatok és rendelkezésre álló adatok alapján csak annyi volt megállapítható, hogy az 1945-ben a leventekorú sérelmet szenvedettet a visszavonuló német csapatok a németországi Dresdenbe magukkal hurcolták, munkára kényszerítették, őt a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum Központi Irattár hadifogolyként tartja nyilván.

A munkaszolgálat a katonai szolgálat diszkriminatív formája. Történelmi kutatásokból megállapíthatóan négy féle munkaszolgálatos alakulat típust állított fel a magyar királyi honvédség, ezekbe az alakulatokba történt meg a zsidó származású személyek, illetve a nemzetiségiek, fegyencek, internáltak beosztása, ilyen alakulatokba szervezték a politikai okból elítélteket, illetve ítélet nélkül politikai okból gyanúsaknak ítélt személyeket. A munkaszolgálat jogszabályi alapját a honvédelemről szóló 1939. évi II. tc. egyes rendelkezései szerinti katonai kötelezettség teljesítése jelenti. Így a sérelmet szenvedettnek a német csapatok visszavonulásakor történt elhurcolása és munkára kényszerítése munkaszolgálatnak nem tekinthető. Annak a ténynek pedig, hogy a szövetséges hatalmak előretörését követően amerikai hadifogságba került, csak a volt nyugati hadifoglyok hitelutalványaival kapcsolatos pénzkövetelésekről és a nyugdíjuk kiegészítéséről szóló 51/1992.(III.18.) Korm. rendelet szempontjából van jelentősége, adott feltételek szerint nyugdíj kiegészítésre biztosíthatott jogcímet.

A kárpótlási törvények nem biztosítottak valamennyi, 1939. március 11. és 1989. október 23-a között bekövetkezett, egyének, családok tragédiáját okozó serelemre orvoslást. Így a felperesi jogelőd sem részesülhetett a Kpt.I. - a korábbi kárpótlási igényekhez képest is lényegesen szűkebb igényjogosulti kört átfogó - rendelkezései alapján sem kárpótlásban. A sérelem nem tartozik a Kpt.I. hatálya alá, a Fővárosi Ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében, az eljárási illeték viselésére vonatkozó rendelkezés mellőzésével, helybenhagyta. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 57. § (1) bekezdés k) pontján alapuló illetékmentességre az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott, ez okból szükségtelenül rendelkezett ugyanakkor az eljárási illeték viseléséről.

Az alperes a másodfokú eljárás során költséget nem igényelt, ezért arról a másodfokú bíróságnak a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján rendelkeznie nem kellett.

Budapest, 2010. február 24. napján

**Dr. Sára Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Szőke Mária s.k. előadó bíró,
Dr. Páldy Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:
tisztviselő